

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 28 päivänä maaliskuuta 2014

249/2014

Valtioneuvoston asetus öljyvahinkojen torjunnasta

Annettu Helsingissä 27 päivänä maaliskuuta 2014

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään öljyvahinkojen torjuntalain (1673/2009) nojalla:

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään alueen pelastustoimen öljyvahinkojen torjuntasuunnitelman ja alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnan yhteistoimintasuunnitelman sisällystä, laadimisesta ja vahvistamisesta sekä öljyn varastoijalta, sataman ylläpitäjältä ja laitoksen toiminnan harjoittajalta vaadittavasta torjuntavalmiudesta.

2 §

Alueen pelastustoimen öljyvahinkojen torjuntasuunnitelma

Sen lisäksi, mitä öljyvahinkojen torjuntalain (1673/2009) 12 §:ssä säädetään, alueen pelastustoimen öljyvahinkojen torjuntasuunnitelmassa on oltava:

1) seuraavat tiedot öljyvahinkojen torjuntaorganisaatiosta:

a) tiedot alueen pelastustoimen pelastusviranomaisista;

b) tiedot öljyvahinkojen torjunnan järjestämisestä ja johtamisesta sekä torjuntayksiköiden perustamisesta, varustamisesta ja huoltamisesta sekä hälytys- ja viestintäjärjestelmistä;

c) tiedot alueen kuntien viranomaisista ja laitoksista, jotka osallistuvat öljyvahinkojen torjuntaan, sekä näiden yhteystiedot;

d) selvitys öljyvahinkojen jälkitorjunnan

järjestämisestä alueen kunnissa ja luettelo jälkitorjunnasta vastaavista viranomaisista yhteystietoineen;

e) tiedot alueen pelastustoimen yhteistyöstä öljyvahinkojen torjuntalain 14—16 §:ssä tarkoitetun öljyn varastoijan, sataman ylläpitäjän tai laitoksen toiminnan harjoittajan kanssa sekä selvitys mahdollisista muista yhteisistä työtaidoista ja heidän kanssaan öljyvahinkojen torjunnassa tehtävästä yhteistyöstä;

f) suunnitelma alueen pelastustoimen yhteistyöstä alusöljyvahinkojen torjunnassa öljyvahinkojen torjuntalain 8 §:ssä tarkoitettujen viranomaisten kanssa;

2) selvitys pelastuslain (379/2011) 28 §:n mukaisesti määritellyistä pelastustoimen palvelutasosta, siltä osin kuin se liittyy öljyvahinkojen torjuntaan;

3) seuraavat tiedot kalustosta ja muusta torjuntavalmiudesta:

a) selvitys tarvittavasta öljyntorjuntakalustosta, -tarvikkeista ja muista öljyvahinkojen torjuntaan soveltuvasta kalustosta ja tarvikkeista, kuten kuljetuskalustosta, viestintälaitteista, työkoneista, työkaluista ja huoltotarvikkeista sekä niiden varastoinnista ja kunnossapidosta samoin kuin tiedot siitä, mitä edellä tarkoitettua kalustosta ja tarvikkeista on jo käytettävissä ja mihin ne on sijoitettu;

b) suunnitelma öljyntorjuntakaluston lisä- ja täydennyshankinnoista ja niiden kustannuksista seuraavien viiden vuoden aikana sekä hankittavan kaluston sijoittamisesta;

c) suunnitelma koulutuksen ja harjoitusten järjestämisestä;

d) arvio vuosittaisista öljyntorjuntatarvikkeiden hankintakustannuksista, öljyntorjuntakaluston ja -tarvikkeiden kunnossapito- ja varastointikustannuksista ja muista öljyntorjuntavalmiuden ylläpitokustannuksista sekä koulutuskustannuksista seuraavien viiden vuoden aikana;

e) selvitys öljyntorjuntakaluston säilyttämiseen tarkoitetuista varastoista ja niiden vuokrista sekä suunnitelma mahdollisten uusien varastojen hankkimisesta;

f) suunnitelma öljyvahingon torjunnan yhteydessä syntyvän öljyisen jätteen keräilystä, kuljettamisesta, varastoinnista ja toimittamisesta käsittelyyn.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua selvitystä laadittaessa on otettava huomioon yhtäältä alueella olevat erityistä öljyvahingon vaaraa aiheuttavat kohteet, kuten väylät, avun tarpeessa olevia aluksia varten tehdyt aluevaraukset, öljysatamat, korjaustelakat, öljyvarastot sekä teollisuuslaitokset, voimalaitokset ja vastaavat muut laitokset, joissa teollisesti käsitellään ja varastoidaan runsaasti öljyä, sekä toisaalta luonnonsuojelualueet, uimarannat, vedenottamot, pohjavesialueet ja muut herkat luontokohteet, joiden suojele tulee erityisesti ottaa huomioon öljyvahinkojen torjunnassa.

Jos öljyntorjuntakalustoa, -tarvikkeita tai muuta torjuntasuunnitelmassa tarkoitettua hankintaa ei ole tarkoitettu käytettäväksi yksinomaan öljyvahinkojen torjuntaan, suunnitelmassa on esitettävä arvio siitä, mikä on öljyvahinkojen torjunnan osuus hankinnan käytöstä.

3 §

Suunnitelman vahvistaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on ennen alueen pelastustoimen hyväksymän öljyvahinkojen torjuntasuunnitelman vahvistamista pyydettävä suunnitelmasta lausunto aluehallintovirastolta.

Suunnitelman vahvistamista harkitessaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että hankittava öljyntorjuntakalusto on alueen öljyvahingon uhka ja torjuntavalmiuden taso huomioon ottaen tarpeellista ja tarkoituksenmukaista.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on lähetettävä vahvistettu suunnitelma tiedoksi öljysuojarahaston hallitukselle, Suomen ympäristökeskukselle ja aluehallintovirastolle.

4 §

Suunnitelman tarkistaminen

Alueen pelastustoimen on tarkistettava 2 §:n 1 momentin 3 kohdan b, d ja e alakohdassa tarkoitettuja hankinta-, koulutus- ja käyttökustannuksia koskevat öljyvahinkojen torjuntasuunnitelman osat vähintään joka neljäs vuosi. Tarkistuksen johdosta muutettu suunnitelma on vahvistettava noudattaen, mitä 3 §:ssä säädetään.

Alueen pelastustoimen tulee huolehtia siitä, että öljyvahinkojen torjuntasuunnitelman muut kuin 1 momentissa tarkoitettut tiedot saatetaan määräjoiin ja aina merkittävien muutosten jälkeen vastaamaan muuttuneita olosuhteita. Suunnitelman muutosta ei tarvitse tältä osin saattaa vahvistettavaksi, vaan se lähetetään tiedoksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Suomen ympäristökeskukselle, öljysuojarahaston hallitukselle ja aluehallintovirastolle.

5 §

Alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnan yhteistoimintasuunnitelman laatimisvelvoite

Öljyvahinkojen torjuntalain 13 §:ssä tarkoitettu alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnan yhteistoimintasuunnitelma laaditaan seuraaville alueille:

1) Suomenlahden alue, johon kuuluvat Kymenlaakson, Etelä-Karjalan ja Uudenmaan maakuntien rannikko- ja merialueet;

2) Saaristomeren alue, johon kuuluvat Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakuntien rannikko- ja merialueet;

3) Pohjanlahden alue, johon kuuluvat Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin maakuntien rannikko- ja merialueet;

4) Saimaan syväväylän alue.

Saimaan syväväylän yhteistoimintasuunnitelma laaditaan vain alusöljyvahinkojen va-

ralta, elleivät suunnitelma-alueen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, torjuntaan osallistuvat viranomaiset ja virka-apuviran-omaiset toisin päätä.

6 §

Yhteistoimintasuunnitelman laatimisesta vastaava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Edellä 5 §:ssä tarkoitettuja alueita koskevien yhteistoimintasuunnitelmien laatimisesta vastaavat:

- 1) Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Suomenlahden alueen osalta;
- 2) Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Saaristomeren alueen osalta;
- 3) Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Pohjanlahden alueen osalta;
- 4) Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Saimaan syväväylän alueen osalta.

7 §

Yhteistoimintasuunnitelman laadintaan osallistuvat viranomaiset

Yhteistoimintasuunnitelman laatimisesta vastaavan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on laadittava suunnitelma yhteistyössä seuraavien alueella toimivien viranomaisten kanssa:

- 1) muut elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä aluehallintovirastot ja alueelliset pelastusviranomaiset;
- 2) keskeiset öljyvahinkojen torjuntalain 9 §:ssä tarkoitetut öljyvahinkojen torjuntaan osallistuvat kuntien viranomaiset ja laitokset sekä öljyvahinkojen jälkitorjunnasta vastaavat viranomaiset;
- 3) öljyvahinkojen torjuntalain 11 §:ssä tarkoitetut virka-apuviranomaiset.

Suomen ympäristökeskuksen tulee osallistua yhteistoimintasuunnitelman laadintaan. Öljyvahinkojen torjuntalain 8 §:ssä tarkoitettu alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaan osallistuvat viranomaiset ottavat osaa suunnitelman laadintaan, jos niillä on toimintaa suunnitelma-alueella.

8 §

Yhteistoimintasuunnitelman käsittely ja vahvistaminen

Suunnitelman laadinnasta vastaavan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on yhteistoimintasuunnitelmaa valmisteltaessa varattava kaikille alueella alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnassa toimiville viranomaisille ja yhteistyötahoille tilaisuus tutustua suunnitelmaluonnokseen ja esittää siitä mielipiteensä.

Suunnitelman laadinnasta vastaavan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tulee lähettää yhteistoimintasuunnitelma Suomen ympäristökeskukselle. Tämän tulee hankkia siitä tarpeelliset lausunnot sekä lähettää suunnitelma ympäristöministeriölle vahvistettavaksi ja liittää siihen oma lausuntonsa.

9 §

Yhteistoimintasuunnitelman sisältö

Yhteistoimintasuunnitelmassa on oltava:

- 1) seuraavat tiedot torjuntaorganisaatiosta:
 - a) öljyvahinkojen torjuntalain 5, 7, 8 ja 11 §:ssä tarkoitettujen viranomaisten käytettävissä olevan henkilöstön lukumäärä;
 - b) tiedot öljyvahinkojen torjuntalain 9 §:ssä tarkoitetuista torjuntaan osallistuvista kunnan viranomaisista ja laitoksista sekä alusöljyvahinkojen jälkitorjunnan järjestämisestä ja jälkitorjuntaviranomaisista alueen kunnissa;
 - c) tiedot öljyvahinkojen torjuntalain 14—16 §:ssä tarkoitettujen varastojen, satamien ja laitosten henkilöstöön kuuluvista sekä vapaaehtoisista järjestöistä, jotka ovat suunnitelma-alueella käytettävissä alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaan;
 - d) suunnitelma alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnan järjestämisestä ja johtamisesta avomerellä, saaristossa ja ranta-alueilla, öljyvahinkojen torjuntalain 22 §:n 2 momentissa tarkoitetun johtoryhmän perustamisesta, torjuntayksiköiden muodostamisesta, miehittämisestä, varustamisesta, hälytysvalmiudesta, liikkeellelähtöjärjestyksestä ja huoltamisesta sekä hälytys- ja viestijärjestelmästä;

2) seuraavat tiedot kalustosta ja muusta torjuntavalmiudesta:

a) tiedot alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaan suunnitelma-alueella käytävissä olevasta valtion ja sen yhteistyötahojen, alueellisten pelastusviranomaisten ja öljyvahinkojen torjuntalain 14—16 §:ssä tarkoitettujen varastojen, satamien ja laitosten torjuntakalustosta ja -tarvikkeista, kuljetus- ja venekalustosta, viestintävälineistä, työkaluista, huoltotarvikkeista ja niiden sijainnista sekä suunnitelma tarvittavista torjuntakaluston ja -tarvikkeiden siirroista muilta alueilta sekä esitys tarvittavista lisähankinnoista;

b) suunnitelma vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten käsittelyn järjestämisestä ja harvinaisiin tai uhanalaisiin lajeihin kuuluvien yksilöiden pelastamisesta;

c) suunnitelma vahingon torjunnassa syntyvän öljyisen ja muita vahingollisia aineita sisältävän jätteen keräilystä, kuljettamisesta, varastoinnista ja toimittamisesta käsittelyyn;

d) suunnitelma näytteenoton, tutkimusten ja seurannan järjestämisestä öljyn, muiden vahingollisten aineiden ja torjunnan aiheuttamien vahinkojen ja ympäristövaikutusten selvittämiseksi;

e) suunnitelma torjuntaan osallistuville yhteistoiminta-alueella järjestettävistä harjoituksista ja koulutustilaisuuksista;

3) selvitys valtion viranomaisten ja pelastustoimen alueiden yhteisen torjuntavalmiuden tasosta alusöljy- ja aluskemikaalivahingoissa;

4) selvitys suunnitelma-alueesta, johon sisältyy:

a) tiedot toiminnoista ja seikoista, jotka aiheuttavat suunnitelma-alueella erityistä alusöljy- ja aluskemikaalivahingon vaaraa;

b) tiedot alusliikennepalvelulain (623/2005) 20 b §:n mukaisesta avun tarpeesta olevien alusten vastaanottamista koskevasta suunnitelmasta ja sen mukaisista aluevarauksista;

c) tiedot toiminnoista ja alueista, joiden suojeleminen on alueella erityisesti otettava huomioon alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnassa;

5) esimerkkikuvauksia suurten alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnan taktiikasta alueella;

6) suunnitelma öljysuojarahastosta annetun

lain (1406/2004) 26 §:ssä tarkoitetun katselmuslautakunnan asettamisesta.

Yhteistoimintasuunnitelmaan tulee lisäksi sisältyä arvio torjuntavalmiuden kehittämisen tarpeesta alueella sekä tiedot suunnitelman uudistamisesta ja päivittämisestä.

10 §

Suuren öljyvaraston, sataman ja laitoksen torjuntavalmius

Öljyvahinkojen torjuntalain 15 ja 16 §:ssä tarkoitetussa öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon varalta tehtävässä suunnitelmassa on oltava:

1) seuraavat tiedot varaston, sataman ja laitoksen torjuntaorganisaatiosta:

a) selvitys torjunnan johtamisesta, valmiuden ylläpidosta ja vastuun jakautumisesta organisaatiossa sekä torjuntaan liittyvistä järjestelyistä vastaavien henkilöiden nimet ja yhteystiedot;

b) suunnitelma torjunnan järjestämisestä, torjuntaan osallistuvista henkilöistä ja torjuntayksiköiden perustamisesta, varustamisesta ja huoltamisesta sekä tiedot hälytys- ja viestintäjärjestelmistä;

c) selvitys torjuntatilanteen johtamisesta siihen saakka kunnes alueen pelastustoimen pelastusviranomainen tai pelastuslain 34 §:n 1 momentissa tarkoitettu pelastustoiminnan johtaja ottaa toiminnan johtaakseen;

d) selvitys yhteistyöstä alueen pelastustoimen kanssa;

2) seuraavat tiedot torjuntavalmiuden tasoon vaikuttavista tekijöistä:

a) selvitys alueella öljy- ja aluskemikaalivahingon vaaraa aiheuttavista kohteista, niiden sijainnista ja alueen kulkureiteistä;

b) selvitys tunnistetuista öljy- ja aluskemikaalivahingon onnettomuusriskeistä ja niiden edellyttämistä toimenpiteistä;

c) tiedot muista vahingonvaaraan vaikuttavista seikoista ja erityisesti sataman liikenteen ja siellä käyvien säiliöalusten määrästä;

3) seuraavat tiedot kalustosta ja muusta torjuntavalmiudesta:

a) selvitys torjuntavalmiuden tason edellyttämästä vahinkojen ehkäisemiseksi ja rajoittamiseksi tarpeellisesta torjuntakalustosta, -tarvikkeista ja muista vahinkojen torjuntaan

soveltuvasta kalustosta ja tarvikkeista sekä niiden varastoinnista ja kunnossapidosta;

b) suunnitelma koulutuksen ja harjoitusten järjestämisestä;

c) suunnitelma vahingon torjunnassa syntyvän öljyisen ja muita vahingollisia aineita sisältävän jätteen keräilystä, kuljettamisesta, varastoinnista ja toimittamisesta käsittelyyn.

Suunnitelmaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota öljyvaraston, sataman ja laitoksen kaluston riittävyys- ja sopivuuteen vahingon torjunnan ensivaiheessa sekä riittävän henkilökunnan kouluttamiseen torjuntatilanteiden varalle. Suunnitelmaa laadittaessa on varmistettava hyvä ja joustava tiedonkulku ja yhteistyö varaston, sataman ja laitoksen ja alueen pelastustoimen kesken.

Öljyvahinkojen torjuntalain 15 ja 16 §:ssä tarkoitetun öljyn varastoijan, sataman ylläpitäjän ja laitoksen toiminnan harjoittajan on huolehdittava siitä, että suunnitelma saatetaan ajan tasalle vastaamaan alueella tai toiminnassa tapahtuneita muutoksia. Tarkistettu suunnitelma on viivytystä saatettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja alueen pelastustoimen tietoon.

11 §

Suuren öljyvaraston, sataman ja laitoksen torjuntakalusto

Öljyvahinkojen torjuntalain 15 ja 16 §:ssä tarkoitetun öljyn varastoijan, sataman ylläpitäjän ja laitoksen toiminnan harjoittajan on vahingon rajoittamiseksi ja ihmisten ja ympäristön suojaamiseksi pidettävä varaston, sataman ja laitoksen alueella paikallisten olosuh-

teiden vaatima määrä öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaan soveltuvaa kalustoa ja varusteita. Kalustoon tulee kuulua varusteet torjuntahenkilöstölle, imeytys- ja suojausaineet ja -tarvikkeet, keräily- ja säilytyskalusto, padot ja tarpeellinen kuljetuskalusto.

Satamalla on oltava niin paljon puomi-, poiju- ja ankkurointikalustoa, että sen avulla voidaan estää öljyn ja öljyn tavoin veden pinnalla kelluvan, satamassa käsiteltävän muun vaarallisen aineen leviäminen vesistössä. Myös muulla laitoksella ja varastoalueella on oltava vastaava määrä öljypuomia, jos alue sijaitsee siten, että sieltä voi öljyvuodon yhteydessä joutua öljyä vesistöön. Satamalla, varastolla ja laitoksella on oltava tarpeellinen kalusto puomin levitykseen ja vesialueella tehtävään keräilyyn.

12 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2014.

Alueen pelastustoimen öljyvahinkojen torjuntasuunnitelma on saatettava vastaamaan asetuksen vaatimuksia vuoden kuluessa asetuksen voimaantulosta.

Alusöljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnan yhteistoimintasuunnitelma on saatettava vastaamaan asetuksen vaatimuksia kahden vuoden kuluessa asetuksen voimaantulosta.

Suuren öljyvaraston, sataman ja laitoksen 10 §:ssä tarkoitettu suunnitelma on toimitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja alueen pelastustoimen tietoon vuoden kuluessa asetuksen voimaantulosta.

Helsingissä 27 päivänä maaliskuuta 2014

Kehitysministeri *Pekka Haavisto*

Hallitussihteeri *Merja Huhtala*